

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

§ 87

Remiss övrigt - Yttrande gällande Landsbygds- och infrastrukturdepartementets remiss av departementskrivelsen "En säkrare tillgång till vattenreningskemikalier"

Regeringskansliet, Landsbygds- och infrastrukturdepartementets diarienummer: DS 2023:9

Beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott beslutar följande:

Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningens remissvar gällande "En säkrare tillgång till vattenreningskemikalier" antas och överlämnas som nämndens yttrande till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden hänvisar till tjänsteskrivelse daterad den 15 juni 2023 vad gäller yttrande i ärendet.

Yttrande

Förslag till lag om omfördelning av vattenreningskemikalier vid vissa allvarliga bristsituationer. Enligt förslagen föreskrivs följande:

Syfte med lagen

I § Syftet med denna lag är att möjliggöra att dricksvattenproduktion, verksamhet inom rening av avloppsvatten och annan samhällsviktig verksamhet kan prioriteras vid en allvarlig brist på vattenreningskemikalier.

Synpunkter: Det kan finnas fördelar med att samhällsviktiga verksamheter ska prioriteras när det kommer till vattenreningskemikalier och att det ska bli tydligare vad övriga verksamheter kan förvänta sig vid en allvarlig bristsituation samt att det i någon mån kan finnas ersättning som tilldelas de som får avstå från kemikalierna.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Justering

Utdraget bestyrkes

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Forts § 87

Samhällsviktiga verksamheter behöver alltid prioriteras framför enbart vinstdrivande verksamheter även om samhället till viss del behöver majoriteten av olika typer av verksamheter. Vid allvarliga bristsituationer är det dock fördelaktigt om en prioriteringsordning fastställs och att detta regleras genom lag. Författningsparagrafen tillstyrks.

Definitioner

2 § Med vattenreningskemikalier avses i denna lag kemiska produkter som används för rening av vatten.

3 § Med allvarlig brist avses i denna lag en nationell brist på en eller flera vattenreningskemikalier som innebär en allvarlig störning av dricksvattenförsörjning, avloppshantering eller annan samhällsfunktion som är nödvändig för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

Med allvarlig brist likställs en betydande risk för en sådan brist som avses i första stycket.

4 § Med den ansvariga myndigheten avses i denna lag den myndighet som regeringen bestämmer.

Synpunkter:

Fördelar: Tydliga definitioner ger kommuner, verksamhetsutövare och myndigheter en klar förståelse av vilka kemikalier som omfattas av lagen och under vilka omständigheter lagen blir tillämplig. Det ger även kommuner, verksamhetsutövare och myndigheter en tydlig bild av vilken myndighet som ansvarar för att övervaka och genomföra det som föreskrivs i lagen.

Nackdelar: Om definitionerna är för snäva eller för breda kan det leda till att vissa kemikalier eller situationer inte täcks av lagen, vilket kan skapa osäkerhet för kommuner, verksamhetsutövare och myndigheter. Det är exempelvis inte helt tydligt vad som är en nationell brist eller allvarlig brist och dessa bedömningar kan antagligen variera till praxis är fastställd. Generellt kan dock författningsparagraferna 2-4 tillstyrkas med visst förbehåll.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Justering

Utdraget bestyrkes

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Forts § 87

Allmän prioriteringsordning

5 § I en allmän prioriteringsordning ska anges i vilken ordning olika kategorier av verksamheter som har behov av vattenreningskemikalier ska prioriteras vid en allvarlig brist.

Om en allmän prioriteringsordning utformas av en myndighet ska berörda aktörer ges möjlighet att lämna synpunkter.

Synpunkter:

Fördelar: En allmän prioriteringsordning ger kommuner, verksamhetsutövare och myndigheter en tydlig bild av hur vattenreningskemikalier kommer att fördelas vid en allvarlig brist. Det säkerställer att de mest kritiska verksamheterna får tillgång till vattenreningskemikalier vid en bristsituation.

Nackdelar: Kommuner, verksamhetsutövare och myndigheter som hamnar längre ner i prioriteringsordningen kan få begränsad tillgång till vattenreningskemikalier, vilket kan påverka deras verksamhet negativt. Olika verksamheter som påverkas negativt kan påverkas olika, kommer de verksamheter som riskerar exempelvis konkurs eller mer långtgående konsekvenser att prioriteras högre? Detta bör vara tydligt. Författningsparagrafen tillstyrks med visst förbehåll.

Uppgiftsskyldighet

6 § En fysisk eller juridisk person ska efter begäran från den ansvariga myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för att utreda, planera och genomföra omfördelningar av vattenreningskemikalier.

Synpunkter:

Fördelar: Uppgiftsskyldigheten säkerställer att ansvariga myndigheter får tillgång till nödvändig information för att utreda, planera och genomföra omfördelningar av vattenreningskemikalier.

Nackdelar: Det kan innebära en ökad administrativ börda för kommuner, verksamhetsutövare och myndigheter som måste följa de nya reglerna och föreskrifterna. Författningsparagrafen tillstyrks.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Justering

Utdraget bestyrkes

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Fortsättning 87

Omfördelning av vattenreningskemikalier

7 § Om den ansvariga myndigheten bedömer att det uppstått en allvarlig brist och denna brist inte kan hanteras genom frivilliga överenskommelser eller på annat sätt får myndigheten fatta beslut enligt 8-9 §§.

8 § Den ansvariga myndigheten får förelägga en kommun, ett kommunalt företag eller ett kommunalförbund, som inom ramen för sin verksamhet äger vattenreningskemikalier, att avstå sådana kemikalier.

9 § Den ansvariga myndigheten får förelägga en fysisk eller juridisk person, som inom ramen för sin näringsverksamhet äger vattenreningskemikalier, att avstå sådana kemikalier.

Den ansvariga myndigheten får utfärda ett föreläggande enligt första stycket endast om den allvarliga bristen inte kan hanteras genom ett föreläggande enligt 8 §.

10 § Om någon avstått vattenreningskemikalier enligt föreläggande med stöd av 8-9 §§ ska den ansvariga myndigheten besluta om tilldelning av kemikalierna.

Den ansvariga myndigheten ska vid beslut om tilldelning följa en allmän prioritetsordning som utformats enligt 5 §.

11 § Det ska i förelägganden enligt 8-9 §§ anges på vilken plats och vid vilken tidpunkt som ett avstående av vattenreningskemikalier ska ske.

Synpunkter:

Fördelar: Omfördelningen kan vara bra och det ska vara tydligt vem som ställer kraven på omfördelningen och mot vilka aktörer kraven ska ställas. Förelägganden om omfördelning av vattenreningskemikalier säkerställer att kritiska verksamheter får tillgång till vattenreningskemikalier vid en allvarlig brist.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Justering

Utdraget bestyrkes

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Fortsats 87

Nackdelar: Det kan bli tidsödande processer om aktörerna som får kraven väljer att överklaga att avstå sina kemikalier. Det framgår inte heller om tidigare frivilligt avstående från aktuella kemikalier ska tas i beaktande om en aktör inte längre anser att de kan avstå sina kemikalier längre. Kommuner och andra verksamhetsutövare som tvingas avstå vattenreningskemikalier kan få problem om de inte får tillräcklig ersättning eller om ersättningen inte täcker alla kostnader som uppstår till följd av förelägandet. Generellt kan dock författningsparagraferna 7– 11 tillstyrkas med visst förbehåll.

Äganderättsövergång

12 § Om någon avstått vattenreningskemikalier enligt föreläggande med stöd av 8–9 §§ övergår äganderätten till kemikalierna till staten eller den som den ansvariga myndigheten bestämt när kemikalierna överlämnats eller på annat sätt kommit i mottagarens besittning.

Ersättning

13 § Den som avstått vattenreningskemikalier enligt föreläggande med stöd av 8–9 §§ har rätt till ersättning från staten.

Ersättningen ska motsvara kemikaliernas marknadsvärde vid tidpunkten då förelägandet om avstående utfärdats med tillägg för den skada som förelägandet i övrigt orsakat ägaren av kemikalierna.

Utbetalning av ersättning

14 § Efter att ett beslut om ersättning enligt 13 § vunnit laga kraft ska ersättningsbeloppet betalas ut till den som har rätt till ersättning, om inte annat följer av 15–16 §§.

15 § Om någon till säkerhet för fordran har pantvärd eller retentionsrätt i vattenreningskemikalier som avstått efter föreläggande enligt denna lag har denne rätt att få sin fordran betald ur ersättningen för kemikalierna. Detta gäller även om fordran inte är förfallen till betalning.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Justering

Utdraget bestyrkes

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Forts § 87

16 § Ersättning för vattenreningskemikalier som omfattas av beslut om utmätning eller kvarstad ska betalas ut till Kronofogdemyndigheten.

Avgift

17 § Den som tilldelats vattenreningskemikalier genom beslut enligt 10 § ska betala en avgift till staten.

Avgiften ska motsvara vattenreningskemikalernas marknadsvärde vid tidpunkten för beslutet om tilldelning.

Vite

18 § Förelägganden enligt 6 och 8-9 §§ får förenas med vite.

Rätt att meddela föreskrifter

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad som avses med en allvarlig brist enligt 3 §,
2. en allmän prioriteringsordning enligt 5 §,
3. uppgiftsskyldighet enligt 6 §,
4. förfarande om ersättning enligt 13 § och om tidsfrister för att inleda ett sådant förfarande, och
5. avgift enligt 17 §.

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om verkställigheten av denna lag.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Justering

Utdraget bestyrkes

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Forts § 87

Synpunkter:

Fördelar: Bestämmelser om äganderättsövergång, ersättning och avgifter ger kommuner, verksamhetsutövare och myndigheter en tydligare bild av hur äganderätten övergår och hur ersättning och avgifter ska hanteras vid omfördelning av vattenreningskemikalier.

Nackdelar: Om ersättningen inte täcker alla kostnader som uppstår till följd av föreläggandet kan kommuner och verksamhetsutövare drabbas ekonomiskt.

Generellt kan dock författningsparagraferna 12-20 tillstyrkas med visst förbehåll.

Överklagande m.m.

21 § Den ansvariga myndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.
Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

22 § Beslut enligt 6 och 8-9 §§ gäller omedelbart om inte något annat beslutas.

_____

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

Synpunkter:

Fördelar: Möjligheten att överklaga beslut enligt lagen ger kommuner och verksamhetsutövare samt myndigheter tydlig rättssäkerhet och möjlighet att få sina ärenden prövade i sak av en högre instans. Det är positivt att det tydligt framgår att beslut enligt vissa bestämmelser kommer gälla omedelbart även om det överklagas. Detta för att allvarliga kemikaliebrister för vattenrening kan kräva snabba åtgärder.

Nackdelar med detta är att kommuner och verksamhetsutövare kan drabbas hårt när avståndet av vattenreningskemikalier krävs om beslutet gäller omedelbart. Detta kan i viss mån drabba den enskilde verksamhetsutövaren i en omfattande utsträckning. Generellt kan dock författningsparagraferna 21 och 22 tillstyrkas.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Forts § 87

Även den planerade tiden för lagens ikraftträdande tillstyrks.

Förslag till förordning om ändring i offentlighets och sekretessförordningen (2009:641)

Härigenom föreskrivs att bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) ska ha följande lydelse.

		Bilaga 1 ²
Verksamheten består i		Särskilda begränsningar i sekretessen
174. planering och utredning enligt lag (2023:0000) om omfördelning av vattenreningskemikalier vid vissa allvarliga bristsituationer		sekretessen gäller endast enligt 9 § första stycket 1

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2024.

Synpunkter: Generellt kan sekretess behöva anpassas när det görs lagstiftningsförändringar som kan innebära att uppgifter som kan leda till negativ påverkan för den enskilda eller för samhället i stort om dessa används på ett ofördelaktigt sätt. Sekretessen bör dock inte utformas på ett sådant sätt att myndigheters tillsyn och prövning försvåras. Generellt tillstyrks ändringsförslaget. Det är av stor vikt att ändringen träder i kraft samtidigt som den lagstiftning som sekretessen behandlar.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Fortsättning 87

Slutlig sammanfattning av remissen:

Positiva aspekter:

Lagen som presenteras syftar till att säkerställa dricksvattenproduktion, avloppshantering och annan samhällsviktig verksamhet vid en allvarlig brist på vattenreningskemikalier, vilket är viktigt för folkhälsan och miljön.

Lagen innehåller en allmän prioriteringsordning som hjälper till att säkerställa att de mest kritiska verksamheterna får tillgång till vattenreningskemikalier vid en bristsituation.

Lagen ger rätt till ersättning för de som avstått vattenreningskemikalier, vilket kan minska ekonomiska förluster för berörda parter.

Potentiella problem:

Lagen kan innebära en ökad administrativ börda för kommuner, myndigheter och företag som måste följa de nya reglerna och föreskrifterna.

Det kan finnas en risk för att enskilda kommuner och verksamhetsutövare får problem om de tvingas avstå vattenreningskemikalier och inte får tillräcklig ersättning eller om ersättningen inte täcker alla kostnader som uppstår till följd av föreläggandet.

Lagen kan leda till att vissa verksamheter får försämrad tillgång till vattenreningskemikalier på grund av prioriteringsordningen, vilket kan påverka deras verksamhet negativt.

Risk för enskild kommun:

Det finns en risk att en enskild kommun kan få problem till följd av författningsförslagen, särskilt om de tvingas avstå vattenreningskemikalier och inte får tillräcklig ersättning eller om ersättningen inte täcker alla kostnader som uppstår till följd av föreläggandet. Det kan också finnas en risk att kommunens verksamhet påverkas negativt om de hamnar längre ner i prioriteringsordningen och får begränsad tillgång till vattenreningskemikalier. Hur väljs det ut vilken kommun som prioriteras före en annan?

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Forts § 87

Är det etiskt korrekt att exempelvis en mindre kommun kan behöva avstå sina vattenreningskemikalier för att en annan kommun, med större population, ska kunna bedriva verksamhet under kortare tid, och samtidigt töms de mindre och kanske fungerande kommunerna på sina vattenreningskemikalier som även de behöver? Det är viktigt att frågeställningarna problematiseras innan de fastställs genom lag eftersom det finns flera olika scenarier som kan uppstå i processen kring prioriteringsordningen.

Det är viktigt att noggrant överväga dessa aspekter och att involvera berörda aktörer i processen för att säkerställa att lagen uppnår sina mål utan att skapa oönskade konsekvenser för kommuner och andra verksamheter.

Sänt till:

Regeringskansliet, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet